

از مجموعه کتاب‌های چه می‌دانم؟ محیط زیست

نویسنده
ژاک ورنی یر

مترجمین
دکتر نادر مردانی

(دانشیار دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه شیراز)

زهرا اتابکی

دانشجوی دوره کارشناسی ارشد رشته حقوق
بین‌الملل دانشگاه شیراز

سارا اتابکی

کارشناس ارشد رشته مطالعات منطقه‌ای
دانشگاه شیراز

عنوان و نام پدیدآور : از مجموعه کتاب‌های چه می‌دانم؟ (محیط زیست)

مؤلف: ژاک ورنی یر

مترجمین: نادر مردانی - سارا اتابکی - زهرا اتابکی

مشخصات نشر : تهران: نشر میزان، ۱۳۹۷

مشخصات ظاهری : ۱۶۰ صفحه - چاپ اول

فروست : 1170

شابک : 978-964-511-970-4

فهرست مطالب

۷.....	سخن مترجمین
۹.....	مقدمه
۱۰.....	دیباچه

بخش اول: شش مسئله

۱۱.....	فصل اول - آب
۱۲.....	۱- منابع آب
۱۴.....	۲- نیازهای مربوط به آب
۱۷.....	۳- آلودگی آبها
۲۹.....	۴- مقررات و سیستم مالیاتی
۳۴.....	فصل دوم: هوا
۳۷.....	۱- آلودگی های متفاوت (منشأ، نتایج و تحول آنها)
۴۷.....	۲- مرگ جنگلها
۵۰.....	۳- سوراخ لایه اُزن
۵۲.....	۴- اثر گلخانه ای، تغییرات اقلیمی
۵۸.....	۳- یک استراتژی جهانی
۶۱.....	۴- آلودگی داخل ساختمانها
۶۳.....	۵- نظارت بر کیفیت هوا
۶۵.....	۶- مقررات و مالیات
۷۰.....	فصل سوم: صدا
۷۲.....	۱- تأثیرات صدا
۷۴.....	۲- منشأ صدا
۸۳.....	۳- عایق (صدا)

۶ □ از مجموعه کتاب‌های چه می‌دانم؟ (محیط زیست)

- فصل چهارم: زباله‌ها (ضایعات) ۸۵
- ۱- زباله‌های خانگی ۸۶
- ۲- زباله‌های ناشی از فعالیت‌های اقتصادی ۹۳
- ۳- زباله‌های کشاورزی ۹۸
- ۴- زباله‌های هسته‌ای ۹۹
- ۵- وضع مقررات راجع به زباله‌ها ۱۰۲
- فصل پنجم: تولید پاک و بدون خطر ۱۰۶
- ۱- تولیدات پاک ۱۰۷
- ۲- محصولات و تولیدات پاک ۱۱۱
- ۳- تولید بدون خطر (ایمن) ۱۱۵
- فصل ششم: طبیعت ۱۱۹
- ۱- حفظ جانوران و گیاهان؛ چرا؟ ۱۲۰
- ۲- بهره‌برداری بیش از حد از گونه‌ها (شکار، ماهیگیری) ۱۲۴
- ۳- تخریب زیستگاه گونه‌ها ۱۲۷
- ۴- چگونه از طبیعت محافظت کنیم؟ (ذخایر، محفظه‌ها) ۱۳۲

بخش دوم: شش اهرم برای اقدام

- ۱- قوانین ۱۴۰
- ۲- محرک‌های اقتصادی یا مالیاتی ۱۴۴
- ۳- شهروندان و انجمن‌های فعال ۱۴۹
- ۴- آموزش زیست‌محیطی ۱۵۱
- ۵- تحقیقات علمی ۱۵۳
- ۶- اقدام بین‌المللی ۱۵۴
- کتاب‌شناسی ۱۵۷

سخن مترجمین

کتاب محیط‌زیست از مجموعه کتاب‌های چه می‌دانم؟ (Que Sais Je?)^۱، مسائل زیست‌محیطی را به طور کامل از ابعاد مختلف مورد بررسی قرار داده است که غالب این مسائل درباره محیط‌زیست کشور فرانسه است. امروزه، اهمیت محیط‌زیست از موضوعات روز و حائز اهمیت جوامع مختلف است که نیازمند مطالعات موردی ویژه‌ای است تا اقدامات مؤثری در باب بهبود و بقای آن صورت پذیرد. این کتاب در دو بخش، مسائل مربوط به محیط‌زیست را پوشش می‌دهد. بخش اول در شش فصل، محیط‌ها و آلاینده‌های زیست‌محیطی را معرفی کرده و در پایان هر فصل نیز، مجموعه مقررات و قواعد حقوقی موجود در خصوص آن زمینه تبیین می‌شود. در بخش دوم به طرح شش اهرم جهت اقدام در باب بهبود و حفظ محیط‌زیست، می‌پردازد که بر مجموعه قواعد حقوقی به طور کامل حاکم است. مترجمین نیز با توجه به اهمیت مسائل زیست‌محیطی در عصر کنونی، با انتخاب این کتاب سعی در اشاعه توجه به اهمیت مسائل زیست‌محیطی را دارند بنابراین این کتاب که شامل مثال‌های عینی، کاربردی متعدد و تجارب نسبتاً موفق کشور فرانسه درباره محیط‌زیست است، می‌تواند مثمر ثمر باشد. امید است ترجمه این کتاب در عرصه محیط‌زیست مفید واقع شود و مسیر اتخاذ اقدامات مؤثر در این زمینه را تا حدی هموار سازد.

---

۱. مجموعه کتاب‌های چه می‌دانم؟، کتاب‌هایی در باب محیط‌زیست از ابعاد مختلف را معرفی می‌کند (مانند توسعه پایدار، بهداشت و محیط‌زیست، گرم شدن جهانی، خطرات طبیعی و ...)

مقدمه

در اول آوریل سال ۱۹۷۹ در پنسیلوانیا، حادثه هسته‌ای جزیره Three Mile، آمریکا را به شدت تکان داد. در فاصله چند کیلومتری از محل وقوع این حادثه، روستاهای amish که از پیشرفت علمی امتناع می‌ورزیدند، هنوز با نور ضعیف شمع‌ها زندگی می‌کردند (مردم این روستا ضمن امتناع از پیشرفت علمی، از شمع به عنوان وسیله‌ای برای روشنایی استفاده می‌کردند).

بزرگ قبیله روستای amish در پی این حادثه اعلام کرد که مردم (با چنین اقداماتی)، پایان دنیا را تحریک خواهند کرد. این موضوع ریشه در بحث قدیمی فواید و مضرات پیشرفت دارد. بحث قدیمی دیگر: درباره ارتباطات میان انسان و طبیعت است، آیا انسان (همیشه) برای برتری و غلبه و نیز کنترل و مالکیت بر طبیعت تلاش کرده است؟ (دکارت) یا این‌که انسان، جنون «جنگ طبیعت با ماشین‌ها» را در ذهن پرورانده است؟ (اراسموس)، دانشمند و فیلسوف و ادیب هلندی و یکی از علمای مشهور قرن پانزدهم میلادی است) مدت‌های مدید این احساس وجود داشت که طبیعت با توانایی فوق‌العاده تصفیه‌کنندگی و تنظیم‌کنندگی خود، تهاجمات انسانی را تاب می‌آورد و این‌که اکتشافات علمی، بدی‌های احتمالی پیشرفت را اصلاح می‌کند. البته این موضوع و استدلال چندان اشتباه نیست. این کتاب، موفقیت‌های اثبات شده از سال ۱۹۷۰ میلادی، در مبارزه علیه آلودگی آب یا هوا که کاملاً تکذیب‌کننده پیش‌بینی‌های پایان دنیا است، را روشن می‌کند. با این وجود، دنیا جذب‌کننده است. جمعیت‌شناسی، جنگل‌زدایی و مصرف انرژی، خطر اختلال زیبایی و تحریک و تهییج مکانیکی دنیای زنده را سرعت می‌بخشد (بنگرید به فصل طبیعت). آسیابان تو می‌خوابی، اما آسیاب تو بسیار سریع پیش می‌رود (نشان از سرعت زندگی ماشینی امروز دارد).

حتی در یک شماره از مجله "تحقیق" در ژوئیه ۱۹۹۱، مقاله‌ای، حرکت و جست و جوی دیوانه‌وار حشره‌کش‌های جدید و مقاومت حشرات در برابر آن‌ها را یادآوری می‌کند، هنگامی که مصاحبه‌ای از یک متخصص بیماری‌ایدز {منتشر شد وی} چنین نتیجه می‌گرفت: «بیماری‌های مسری جدی ظاهر خواهند شد و این باج پیشرفتی است که به ضرر موازنه و تعادل زیستی هزاره‌های آینده خواهد شد»، دانشمند "کلود برنارد" نیز می‌گفت: «همه چیز سم است، در عین حال هیچ چیز سم نیست. همه چیز بستگی به میزان مصرف دارد. می‌توان این مطلب را نیز افزود که همه چیز در توازن و تعادل است (باید باشد).

دیباچه

۱. یک کتاب در مورد محیط‌زیست یا می‌تواند به طور کامل، موارد در معرض خطر (آب، هوا، سکوت (آلودگی صوتی)، جانوران و گیاهان)، یا بازیگران (خطرآفرین) (کشاورزی صنعت، حمل و نقل، شهرها) را معرفی کند.
در این کتاب که آغازی دوباره برای معرفی ۲ مورد فوق است، تنها اولین دیدگاه به دلیل ضرورت ایجاز مجموعه حفظ شده است:
۲. هنگامی که از محیط‌زیست، و مشکلات پیرامون کار صحبت می‌شود، فراموش کردن و به خاطر نیاوردن، مرسوم و متداول است (این‌که نمایش‌های حرفه‌ای با صدا با آلودگی‌های (صوتی) ماهیتی خود چندان متفاوت نیستند). این‌جا، برای این تشخیص و تمایز معمولی، ارزش قائل هستند.